

Sygn. akt III RC 223/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2016 r.

Sąd Rejonowy w. T. III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Ewa Zawacka

Protokolant st. sekr. sądowy Alina Pokorska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 r. w. T.

sprawy z powództwa:

B. W. (1)

przeciwko:

W. W. (1)

o zaspokojenie potrzeb rodziny

- I. zasądza od pozwanego W. W. (1) na rzecz powódki B. W. (1) tytułem przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny kwotę 350 zł (trzysta pięćdziesiąt) złotych miesięcznie płatną do 10 –go dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności każdej z rat poczynając od 1 listopada 2016r.;
- II. oddala powództwo w pozostałej części;
- III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 912 (dziewięćset dwanaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
- IV. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w. T. kwotę 210 (dwieście dziesięć) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu;
- V. wyrokowi w pkt. I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

Sygn. akt III RC 223/16

UZASADNIENIE

B. W. (1) dnia 15 marca 2016 r. wniosła przeciwko W. W. (1) pozew domagając się – po sprecyzowaniu stanowiska na rozprawie w dniu 8 września 2016 r. – zobowiązania pozwanego W. W. (1) do uczestniczenia w kosztach utrzymania rodziny tj. zapłaty na jej rzecz alimentów w kwocie 1200 zł miesięcznie, a 500 zł w sytuacji, gdy pozwany będzie ponosił wszelkie koszty związane z utrzymaniem mieszkania, poczynając od dnia złożenia pozwu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, że od 23 sierpnia 1980 r. pozostaje w związku małżeńskim z pozwanym. Dzieci stron są już pełnoletnie na własnym utrzymaniu. Pozwany od stycznia 2016 r. nie chce łożyć na utrzymanie rodziny. W miesiącu styczniu 2016 r. przekazał powódce na utrzymanie domu kwotę 1900 zł, natomiast w lutym 2016 r. jedynie 800 zł. Nie przekazał jednak żadnej kwoty na utrzymanie rodziny.

Powódka wskazała, że ma obecnie (...) lat i otrzymuje zasiłek przedemerytalny w wysokości (...) zł miesięcznie. Na jej miesięczny koszt utrzymania składają się następujące wydatki: wyżywienie 800 zł, ubiór 200 zł, środki higieny i

czystości 150 zł, fryzjer 30 zł, leki na nadciśnienie i witamy 95 zł, leki związane z zapaleniem stawu biodrowego 145 zł, zakup gazet, książek, wyjście do kawiarni i kin 150 zł, wakacje 2000 zł. Nadto wskazała, że musi poddać się leczeniu kanałowemu trzech zębów a koszt leczenia jednego to 1200 zł. Stałe koszty utrzymania mieszkania wynoszą: czynsz 523,63, zł, multimedia 105 zł, gaz 42 zł, prąd 250 zł. Dodatkowo raz w roku płatny jest podatek od nieruchomości w kwocie 97 zł oraz abonament telewizyjny 232 zł.

Pozwany jest zatrudniony w S. M. w T. jako (...) i zarabia (...) zł brutto. Dodatkowo prowadzi działalność gospodarczą z kolegą, warsztat elektromechaniczny w zakresie naprawy silników, z której dochód wynosi ok. (...) zł miesięcznie.

Na rozprawie w dniu 8 września 2016 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Sąd ustalił, co następuje:

B. W. (2) i W. W. (2) są małżeństwem od 23 sierpnia 1980 r. Mają dwoje wspólnych dzieci, które są już dorosłe i w pełni samodzielne.

/okoliczności bezsporne a ponadto dowód:

- przesłuchanie powódki k. 88-88v.

- odpis zupełny aktu małżeństwa – k. 8/

Obecnie pozwany ma (...) lat. Pracuje w Spółdzielni Mieszkaniowej Na (...) i zarabia średnio ok. (...) - (...) zł brutto miesięcznie. Przysługuje mu również nagroda motywacyjno-uznaniowa, której wysokość w okresie od lipca do października 2016 r. wynosiła ok. (...) zł brutto miesięcznie. Nadto w marcu 2016r. pozwany otrzymał świadczenie socjalne (...) zł brutto, a w lipcu 2016r. - dopłatę do wypoczynku (...) zł brutto Z wynagrodzenia pozwanego potrącana jest składka na związki zawodowe i dobrowolne ubezpieczenie, łącznie 84 zł miesięcznie. W okresie od stycznia 2016 r. do końca września 2016r. średnie miesięczne wynagrodzenie netto pozwanego, przy uwzględnieniu wszelkich świadczeń, po odliczeniu potrąceń na ubezpieczenie społeczne, dobrowolnych składek na związki zawodowe i ubezpieczenie oraz zaliczki na podatek dochodowy wyniosło ok. (...) zł.

Pozwany prowadził działalność gospodarczą wraz z kolegą polegającą na prowadzeniu warsztatu jednak z uwagi na stan zdrowia zamknął ją z końcem marca 2016 r.

Pozwany choruje na serce, przeszedł 2 operacje. Leczy się prywatnie u kardiologa z uwagi na odległe terminy wizyt w ramach NFZ. Za wizytę, która odbywa się raz na 3 miesiące, płaci 150 zł. Leczy się również u urologa, wizyty odbywają się w ramach NFZ. Zażywa leki na obniżenie cholesterolu na które wydaje ok. 100 zł miesięcznie.

Z uwagi na stan zdrowia przebywał w sanatorium. Za jakiś czas konieczny będzie kolejny wyjazd.

Do pracy dojeżdża samochodem. Na paliwo wydaje ok. (...) zł miesięcznie.

/dowód:

- pismo NFZ – k. 29

- dokumentacja medyczna – k. 30-35, 78-80

- faktura za leki – k. 71

- zaświadczenie SM Na (...) – k. 38, 70, 87

- zeznania świadka M. W. – k. 81

- przesłuchanie pozwanego – k. 88v./

Powódka ma obecnie (...) lat. Nie pracuje, otrzymuje zasiłek przedemerytalny w wysokości (...) zł netto miesięcznie.

Cierpi na zapalenie stawu biodrowego, nadciśnienie, ma otyłą wątrobę. Na leki wydaje ok. 250 zł miesięcznie. Leczy się również stomatologicznie. Na wizyty chodzi prywatnie. Ostatnia wizyta miała miejsce w marcu 2016r., powódka zapłaciła wówczas (...) zł.

B. W. (1) na ubrania wydaje ok. 200 zł miesięcznie a na środki higieniczne, artykuły kosmetyczne i środki czystości ok. 150 zł miesięcznie.

Raz w miesiącu chodzi do fryzjera za którego płaci 70 zł. Kupuje gazety kolorowe, na które wydaje 10 zł tygodniowo. Nie chodzi do kawiarni ani do kina.

Oplaca dobrowolne ubezpieczenie, w ramach którego miesięczna składka wynosi (...) zł.

/dowód:

- rachunki – k. 6-7
- decyzja ZUS – k.11
- zaświadczenie ZUS – k.19
- przesłuchanie powódki – k. 88-88v./

Strony wspólnie zamieszkują w mieszkaniu przy ul. (...). Pozwany zajmuje jeden pokój.

Oplaty za mieszkanie w skali miesiąca wynoszą: czynsz 520 zł, multimedia 105 zł, gaz ok. 20 zł, prąd ok. 130 zł, podatek od nieruchomości 97 zł rocznie. Wszelkie opłaty mieszkaniowe uiszcza pozwany.

Strony nie mają zaciągniętych żadnych kredytów. Nie spożywają razem posiłków. Powódka gotuje i jada w domu, pozwany zaś część posiłków spożywa poza domem.

Małżonkowie są właścicielami samochodu marki N. (...) z roku (...). Ubezpieczenie OC i AC kosztuje łącznie (...)zł w skali roku. Dodatkowo dochodzą koszty związane okresowymi naprawami, przeglądami, wymianą opon. Koszty te ponosi w całości pozwany.

Posiadają oni również wspólnie domek letniskowy w K., za który opłaty ponosi pozwany. Powódka uiszcza jedynie pierwszą ratę podatku od nieruchomości w 2016 r., którego wysokość za rok 2016 to (...) zł.

/dowód:

- rachunki (...)
- decyzja w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości k.18
- dowód rejestracyjny samochodu k. 76
- polisa ubezpieczeniowa samochodu k. 72-73
- zaświadczenie SM NA (...) – k. 38
- przesłuchanie powódki – k. 88-88v
- przesłuchanie pozwanego – k. 88v./

Sąd zważył, co następuje

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz zeznania świadka i przesłuchanie stron.

Sąd przyjął za wiarygodne dowody w postaci dokumentów złożonych przez strony do akt sprawy. Były one opatrzone odpowiednimi pieczęciami i podpisami, a zatem nie było podstaw do kwestionowania ich autentyczności i prawdziwości.

Sąd przyznał walor wiarygodności zeznaniom przesłuchanego świadka M. W.. Zeznania świadka były logiczne, spójne i znalazły potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

W ocenie Sądu zeznania złożone przez powódkę jak i pozwanego należało również co do zasady uznać za wiarygodne, za wyjątkiem relacji powódki co do wysokości ponoszonych przez nią kosztów na wyżywienie – 800 zł miesięcznie, które w ocenie Sądu zostały zawyżone. Większość okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy przez nich przytaczanych okazało się bowiem bezspornych między stronami lub wyjaśniło się w toku przesłuchania stron. Różniły się one jedynie szczegółami oraz subiektywną oceną poszczególnych okoliczności dokonywaną przez każdą ze stron. Ponadto były one zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Spór sprowadzał się zatem do oceny ustalonych faktów i ich interpretacji w świetle przepisów prawa.

Przechodząc do rozważań prawnych należy wskazać, że kodeks rodzinny i opiekuńczy nie przewiduje istnienia obowiązku alimentacyjnego pomiędzy małżonkami. Unormowany został jedynie obowiązek alimentacyjny pomiędzy małżonkami rozwiedzionymi (art. 60 kro) oraz małżonkami, w stosunku do których orzeczono separację (art. 61⁴ § 4 kro). W literaturze wskazuje się jednak, że art. 27 kro nakładający na małżonków obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli, może być traktowany jako źródło obowiązku łożenia także na utrzymanie współmałżonka. Mowa jest jednak w tym wypadku o obowiązku zbliżonym do alimentacyjnego, quasi alimentacyjnym (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2000r., III CKN 1015/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2004r., IV CK 371/03).

Zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 27 kro „oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczyniać się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli”. Obowiązek alimentacyjny przewidziany w tym przepisie powstaje przez zawarcie małżeństwa. Źródłem jego jest wzajemny obowiązek pomocy, współdziałania dla dobra rodziny i zaspokajania jej potrzeb.

Obowiązujące prawo rodzinne nie normuje, jak wiadomo, skutków prawnych faktycznej separacji małżonków. W zasadzie więc w czasie tej separacji trwają wszystkie skutki wynikające z zawarcia małżeństwa, w szczególności obowiązek małżonków wzajemnej pomocy i zaspokajania potrzeb rodziny.

W kwestii wpływu separacji faktycznej na istnienie omawianego obowiązku zdania są podzielone.

Pogląd, iż separacja faktyczna uniemożliwia uwzględnienie powództwa z art. 27 kro, bowiem nie sposób wówczas twierdzić o istnieniu rodziny przestawił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 1999r. III CKN 153/99 LEX nr 50731 oraz w wyroku z dnia 28 stycznia 1998r. II CKN 589/97 LEX nr 33362.

Dominujący jest jednak pogląd, iż separacja faktyczna małżonków nie stanowi przesłanki do odmowy uwzględnienia powództwa o zasądzenie od jednego z nich na rzecz drugiego odpowiedniej kwoty pieniężnej tytułem realizacji obowiązku przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny. Podnoszony jest tu również niekiedy argument, że skoro w przypadku formalnego rozwodu lub separacji małżonek „niewinny” mógłby liczyć na alimentację w trybie art. 60 kro, to tym bardziej należy przyjmować istnienie takiego uprawnienia w przypadku małżonków jedynie faktycznie odseparowanych.

Stanowisko, według którego separacja faktyczna nie powoduje zniesienia obowiązku istniejącego z mocy art. 27 kro, może jedynie wpłynąć na jego ukształtowanie i zakres.

Wypowiedział się w tej kwestii Sąd Najwyższy w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej z dnia 16 grudnia 1987r., III CZP 91/86, uzasadniając tezę pierwszą uchwały, stanowiącą, że: „Małżonek może dochodzić zaspokajania potrzeb na zasadzie art. 27 kro zarówno wtedy, gdy rodzinę tworzą małżonkowie i dzieci będące na ich utrzymaniu, jak i wtedy, gdy w rodzinie dzieci takich nie ma”. W uzasadnieniu tej tezy stwierdza się, że: "O potrzebach rodziny - w rozumieniu art. 27 kro - można mówić w zasadzie wówczas, gdy rodzina jest związana węzłem wspólnego pożycia. Tylko bowiem w takiej sytuacji powstają potrzeby dotyczące zespołu osób tworzących rodzinę. Dlatego nawet zupełne zerwanie pożycia małżeńskiego nie uchyla obowiązku przewidzianego w art. 27 kro, ale może wpłynąć na jego ukształtowanie i zakres".

Również w uchwale z dnia 7 sierpnia 1974r., III CZP 46/74, Sąd Najwyższy wskazał, że okoliczność, iż małżonkowie pozostają w faktycznej separacji nie stoi na przeszkodzie domaganiu się przez żonę pomocy od męża w postaci świadczeń alimentacyjnych na jej rzecz w granicach jej potrzeb oraz możliwości zarobkowych i majątkowych męża.

Powszechnie przyjmuje się, że jedynie w wypadkach szczególnych, np. gdy małżonek, który z własnej winy zerwał pożycie lub małżonek postępujący rażąco niewłaściwie domaga się zasądzenia świadczenia z art. 27 kro, sąd może odmówić uwzględnienia roszczenia, jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego.

W ocenie Sądu małżonek pozostający w faktycznej separacji nie może być w gorszym położeniu niż małżonek rozwiedziony lub pozostający w separacji prawnej, który zgodnie z obowiązującymi przepisami może domagać się zasądzenia na swoją rzecz alimentów.

Zdaniem Sądu zatem także w wypadku zerwania pożycia małżeńskiego małżonek ma w stosunku do drugiego małżonka roszczenie z art. 27 kro o zaspokajanie potrzeb rodziny według zasady równej stopy życiowej (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 czerwca 1972r., III CZP 43/72). Prawo rodzinne wychodzi bowiem z założenia, że źródłem obowiązku alimentacyjnego są węzły krwi bądź instytucje prawne, z którymi łączy się powstanie obowiązku alimentacyjnego (małżeństwo, przysposobienie), kwestia natomiast wzajemnych stosunków między osobami uprawnionymi i zobowiązanymi do alimentacji, ich ewentualnych konfliktów, niewłaściwego postępowania usuwa się w zasadzie w procesie o alimenty poza sferą rozważań. Obowiązek wynikający z art. 27 kro istnieje zatem tak długo, jak długo istnieje małżeństwo, tj. powstaje on z chwilą zawarcia małżeństwa i gaśnie z chwilą jego ustania lub unieważnienia.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że małżeństwo stron istnieje, nie zostało bowiem unieważnione ani rozwiązane przez rozwód. Nie zachodzi również żadna szczególna okoliczność, która uzasadniałaby oddalenie powództwa jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego.

Stwierdziwszy więc, że związek małżeński istnieje i nie został rozwiązany przez rozwód, sąd ogranicza się do ustalenia, czy zachodzą przesłanki zasądzenia alimentów ze względu na potrzeby małżonka żądającego ich i na możliwości drugiego małżonka. Jedynym kryterium świadczenia alimentacyjnego są bowiem usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Należy przy tym mieć na uwadze nie tylko istniejącą sytuację obojga małżonków, ale także ich możliwości zarobkowe i majątkowe.

Obecnie pozwany jest zatrudniony w Spółdzielni Mieszkaniowej Na (...) i jego wynagrodzenie zasadnicze wynosi ok. (...) zł brutto miesięcznie. Dodatkowo otrzymuje on co miesiąc nagrodę motywacyjno-uznaniową, której średnia wysokość w okresie ok czerwca 2016 r. do października 2016 r. wynosiła (...) zł brutto.

Powódka i pozwany są w tym samym wieku. Oboje mają (...) lat. Nie ulega wątpliwości, że zarówno powódka jak i pozwany chorują, zatem wydają też środki finansowe na zakup leków. Powódka i pozwany na leki wydają porównywalne kwoty.

o.o.I.Należy zauważyć, iż jedynym stałym dochodem powódki jest zasiłek przedemerytalny w wysokości (...) zł netto.

Strony posiadają samochód N. (...) z (...) r. Ubezpieczenie AC i OC wynosi (...) zł rocznie. Konieczna jest wymiana oleju za ok 330 zł, okresowe naprawy samochodu, wymiana opon, przegląd. Wszystkie koszty związane z utrzymaniem samochodu pokrywa pozwany.

Małżonkowie posiadają też wspólnie domek letniskowy w K.. Wszelkie koszty jego utrzymania jak podatek, prąd, woda co do zasady ponosi W. W. (1). W bieżącym roku powódka zapłaciła jedynie pierwszą ratę podatku od nieruchomości, który w skali roku wynosi (...) zł.

Podkreślenia wymaga fakt, że strony nadal zamieszkują razem i to pozwany uiszcza wszystkie opłaty związane z użytkowaniem lokalu w kwocie łącznej ok. 800 zł miesięcznie. Strony mimo wspólnego zamieszkiwania nie spożywają wspólnie posiłków. Powódka gotuje sobie jedzenie i spożywa w domu, pozwany często jada obiady poza domem.

Biorąc pod uwagę wysokość dochodów powódki oraz fakt, że z kwoty tej musi ona m.in. wykupić leki, zakupić dla siebie odzież, wyżywić się, w ocenie Sądu kwota jaką dysponuje jest niewystarczająca na pokrycie wszystkich jej usprawiedliwionych potrzeb a tym bardziej nie może ona pozwolić sobie na zaspokajanie swoich potrzeb w takim zakresie, jak czyni to pozwany.

Według art. 27 kro istnieje bowiem zasada równej stopy życiowej wszystkich członków rodziny, powstałej na skutek zawarcia małżeństwa. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu cyt. wyżej uchwały z dnia 16 grudnia 1987r., III CZP 91/86, podkreślił, że zakres obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny kształtuje zasada, iż stopa życiowa małżonków, choćby pozostających w faktycznym rozłączeniu, powinna być z reguły równa. Obowiązek małżonka z art. 27 kro nie zależy od tego, czy drugi małżonek znajduje się w niedostatku, lecz od tego, by jeden z małżonków nie mógł zaspokajać swoich potrzeb w takim zakresie, w jakim może to uczynić małżonek drugi.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż obecnie pozwany znajduje się w lepszej sytuacji finansowej. Jego miesięczny dochód w postaci dochodów z umowy o pracę jest znacznie wyższy od dochodu jaki obecnie uzyskuje powódka z tytułu świadczenia przedemerytalnego. Różnica wynosi około 1900 zł. Obecnie powódka nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb w takim zakresie, w jakim może to uczynić pozwany.

W sytuacji, gdy małżonkowie, którzy nie mają dzieci lub których dzieci usamodzielnili się, pozostają w faktycznej separacji, obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny w istocie będzie się sprowadzał do obowiązku alimentowania jednego z małżonków przez drugiego. Podstawą tego szczególnego obowiązku będzie art. 27 kro, w konsekwencji czego dla określenia jego istnienia i rozmiaru decydująca będzie zasada równej stopy życiowej małżonków, a nie pozostawanie małżonka uprawnionego w niedostatku.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że średni miesięczny dochód netto pozwanego wraz z uwzględnieniem premii motywacyjnej wynosi (...) zł. Z kwoty tej pozwany ponosi wszystkie opłaty mieszkaniowe. Dodatkowo pokrywa on wszystkie koszty związane z utrzymaniem samochodu, tj. ubezpieczenie, koszty przeglądów, zakupu paliwa. Pozwany jest osobą schorowaną w związku z czym konieczne jest aby co miesiąc kupował leki, które przyjmuje na stałe. Po uwzględnieniu wszystkich w/w opłat, pozwanemu pozostaje kwota ok. (...)zł na zaspokojenie własnych potrzeb.

Zdaniem Sądu przyczynienie się przez pozwanego do zaspokajania potrzeb rodziny w kwocie 350 zł miesięcznie leży w granicach jego możliwości majątkowych i zarobkowych. Kwota ta sprawi, że powódka będzie dysponowała miesięcznie taką samą kwotą, jak pozwany, tj. będzie miała do swojej dyspozycji ok. (...) zł miesięcznie.

Należy również zauważyć, że wiek powódki oraz stan jej zdrowia nie uniemożliwiają jej podjęcia dodatkowego zatrudnienia, choćby w niepełnym wymiarze, a więc w miarę możliwości powinna ona podejmować działania nakierowane na znalezienie pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 27 kro w punkcie I sentencji wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki świadczenie pieniężne na cele zaspokajania potrzeb rodziny w kwocie po 350 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 1 grudnia 2016 r.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo w punkcie II sentencji wyroku. Sąd uznał, że zasądzenie wyższego świadczenia wykraczałoby poza granice możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w myśl art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu.

W punkcie IV sentencji sąd obciążył powoda kosztami sądowymi na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W punkcie V sentencji wyroku Sąd orzekł o nadaniu wyrokowi co do pkt I rygoru natychmiastowej wykonalności, zgodnie z art. (...) § 1 pkt 1 kpc.